

БҮГІНГІНІҢ БАСТАҚЫРЫНЫ

ӘЛЕУМЕТТІК ТӨЛЕМ КҮНКӨРІС ДЕНГЕЙІНЕ САЙ БОЛСЫН

(Соңы. Басы 1-бетте)

Биылғы 10 айда азық-түлік инфляциясы шамамен 20 пайызға жетті. Яғни, зейнетакы мен жәрдемакыны есептеу үшін белгіленген ең төменгі күнкөріс денгейінің мөлшері енді азаматтардың тиісті әлеуметтік төлемдермен қамтамасын етуге мүмкіндік бермейді. Соңықтан министрлікке ең төменгі күнкөріс денгейін есептеу әдістемесін жетілдіру жұмыстарын бастау керек.

Жиында жаңа құжатты Еңбек және халыкты әлеуметтік коргау министрі Тамара Дүйсенова таныстырыган болатын. Оның айтуышында, құжат елдегі жағдайды, алдемдік тәжірибелі төрек зерделеу негізінде азарттандырылған. Соңықтан Әлеуметтік кодекс жаңа әлеуметтік саясаттың құруға тұғыр болып, казақстандық отбасының әл-ауқатын көтеру мен нығайтудың базалық жағдайын калыптастырады. Бұл міндетті жүзеге асыру үшін мемлекет, бизнес және азаматтар арасында жаңа әлеуметтік келісімшарт жасау қарастырылады.

Отбасының цифрлық картасы

Министр құжаттың негізгі жаңалығы ретінде алдымен отбасының цифрлық картасы туралы айты. Бұл платформа мемлекеттік органдардың барлық қолданыстағы акпараттың жүйелерінің деректері негізінде қалыптастырылады және 6,3 млн казақстандық отбасы немесе 19,4 млн азамат туралы акпаратты қамтиды. Отбасының цифрлық карта мемлекеттік әлеуметтік саясаттың орта жөнде үздік мерзімді міндеттері мен бағыттарын айқындау құралы бола алады. Бұл ретте оны әзірлеу және пилотты түрде іске асыру барысында жасалған тұжырымдар негізінде кодексте азаматтардың әлеуметтік колдау жүйесінде жаңа тәсілдердің енгізу қарастырылған. Біріншіден, атапулы қомектің мәні өзгереді. Енді атапулы қомек, қандай да бір қызметті алғатын тек нақты адам емес, отбасының немесе азаматтың қызын өмірлік жағдайдан шығара алғатын атапулы шара ретінде қарастырылатын болады. Екіншіден, қолданыстағы әлеуметтік контрактының жаңа мазмұннанда, яғни, тараптардың жауапкершілігін арттыру қаралып отыр. Мысалы, мемлекет нақты бір отбасының әл-ауқат дәрежесінә қарап атапулы шара көрсетуге міндетті болса, оны алушы отбасы бұл шараларды өмірлік қызын жағдайдан шығу үшін орындауға міндетті.

Сонымен катар, Әлеуметтік кодекс жобасында отбасыларға берілтін мемлекеттік колдаудың көңілінде көзделіп отыр. Мемлекет басшысының тапсырымсына сәйкес Ұлттық кордың инвестициялық кірісінен түскен табыстың 50 пайызын кайта болу есебінен қалыптастырылатын бастапқы капитал 18 жақса дегендітін балалары бар отбасыларға косымша жәрдем ретінде енгізілуде. Бала күтімінде байланысты төлемдер мөрзімі ұзартылып, көпбалалы аналарға берілтін жәрдемакы мөлшері

көбейтіледі. Сонымен катар, «Алтын алқа» және «Күміс алқамен» марапатталған аналар деген жаңа статус енгізіледі. Бұдан білек, 2025 жылдан бастап атапулы әлеуметтік қомек тағайындау үшін кедейлік шегі ең төменгі күнкөріс деңгейінен емес, медиандық табис есебінен анықталып болды.

Кодекс жобасындағы тағы бір жаңалық мүмкіндігі шектеулі балалары немесе адамдары бар отбасыларға көрсетілтін арнаулы әлеуметтік қызметтің көрсету жүйесін толығымен трансформациялауга бағытталған. Осы шара аясында мүгедектігі бар адамдарға қызметтің көрсету ісіне олардың отбасы мүшелері тартылады. Онда отбасы мүшесі жеке қомекші немесе әлеуметтік қызметкөр өткінде ресімделеді. Бұл жұмысқа енбекшілік төленеді және осы кірістен әлеуметтік төлемдер мен зейнетакы жарналары аударылады.

Еңбек нарығының либерализациялау

Бес новелланаң бірі халыкты құмыспен қамтуың жаңа тәсілдеріне қатысты. Тамара Дүйсенованаң айтуыша, ұсынылған жаңа тәсілдер ең алдымен икемді құмыспен қамтуың жаңа формаларының пайда болуына және оларды реттейтін заңнамалық базаңың әлі қалыптаса коймауды, құмыс орындарының тиісті саны мен сапасын талап еттегі жас құмыс күші ағынының айттарлықтай артуына, өзін-өзі құмыспен қамтыған азаматтардың әлеуметтік қамтызданылуы жүйесінде әлі де болса толық қатыспай отырганына байланысты болып отыр. Атапган проблемаларды шешу үшін Әлеуметтік кодекс жобасында 3 бағыт көзделген. Бірінші – еңбек нарығын либерализациялау (ырыктандыру). Бұл икемді құмыспен қамтылудың барлық түрлерін, соның ішінде платформалық құмыстың тандуды білдіреді. Осы максатта «тәуелсіз құмысқер» – яғни табиғаттің әкелетін енбекпен айналысатын, бірақ тиісті үәкілдік органдарда ресми мемлекеттік тіркеуі жок тұлға ұғымы енгізілген болатын. «Осындай құмысқерлер қызметтерін онлайн платформалар офертасына қосылу немесе жария шарт жасасу арқылы атқарытын болса, онда бұл жұмысқерлер ресми құмыспен қамтылды деп танылады. Мысалы, Яндекс такси онлайн платформасына қосылған такси жүргізушілері, Glovo онлайн платформасына қосылған курьерлер осы санаттағы жұмысқерлер катарына жатады.

Екіншісі – құмыс күшінің дағдыларын арттыру. Бұғынға таңда дипломның болуы біліктілік деңгейін көрсеткіші емес екенин мойындауымыз көрек. Соңықтан жұмыс берушілердің көбісі нақты жұмыс өтілінің болуын талап етеді. Бұл жастиардың жұмысқа орналасуына кедергі болуда. Осыған байланысты, үлттық біліктілік жүйесін дамыту арқылы білім беру жүйесін жұмыс берушілердің талантарымен байланыстыратын «Кәсіпкіт біліктілік тұралы» заңының жобасы азарттанды. Білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің техникалық

тапсырымаларына, яғни кәсіптік стандарттарына сәйкес езірленетін болады. Дағдылар мен құзыреттерді бағалау үшін сертификаттау жүйесін енгізіледі.

Ал, әлеуметтік тәуекелдерден сактандырудың көздейтін қолданыстағы сактандыру жүйесіне қатысты министр оның халықаралық стандарттарға және нақты экономикалық жағдайларға сай келетінін атап етті. Соңықтан бұл жүйе сакталады, бірақ оның мақсатты міндетті өзгереді. Жүйе тек әлеуметтік төлемдер төлеуге ғана бағытталмай, ең алдымен ол азаматтарды формальды түрде жұмыспен қамтылуға ынталандыруды көздейтін болады. Осы мақсатта Салық кодексіне шағын бизнеснің жақаламалы жұмысқерлері үшін бірнеше міндетті төлемді енгізуге қатысты өзгерістер енгізіледі.

Көпшілікті қолдаудың көпденгейлі моделі

Көптің назарындағы тағы бір өзекті мәселе зейнетакымен қамсыздандыру жүйесіне қатысты министр азаматтардың 3 санатқа болуға болатынын мәлімдеді. Қазіргі және болашак зейнеткерлердің жағдайы киындау. Бұғынға зейнеткерлер толқыны үшін алдагы 5 жылда базалық зейнетакы мөлшері көбейтіледі, ал ынтымакты зейнетакы мөлшері ең жогары табыстын көлемі 46-дан 55 АЕК-ке дейін немесе орта айлық жақалының 70 пайызына дейін жеткізу арқылы еседі. Ал зейнетакыны өз жинақтары есебінен қалыптастыратын болашак зейнеткерлер үшін косымша жұмыс берушілердің зейнетакы жарнасы енгізіледі. Бұл жарна қолданыстағы заңда көзделген шартты-жинақтаушы зейнетакы жүйесі үшін база қалыптастырылады. Осылайда бұл топтап азаматтар зейнеткерлік жақында жеткенде қазіргі зейнеткерлер секілді зейнетакының 3 түрін алғындағы болады: мемлекет есебінен – базалық зейнетакы; жұмыс берушілер есебінен – шартты-жинақтаушы зейнетакы; өз жинақтары есебінен – жинақтаушы зейнетакы. Токетерін айтқанда, құжаттың жақалықтары түрлі әлеуметтік жақалықтарында өзгертілген қолдау көрсетудің көпденгейлі моделіне негізделген.

Отырыста соз алған депутаттар бұл тәсілді колдауга болатынын айтқанымен, олардың халыктың әл-ауқатының осуіне ықпал ет алмайтындығын орынды сынады. Өйткені, ол жоғарыда айттындей жаңа тәсілдердің өзінде қамтылған жағдайда қалыптастырылатын 3 санатқа болуға болады: мемлекет есебінен – базалық зейнетакы; жұмыс берушілер есебінен – шартты-жинақтаушы зейнетакы; өз жинақтары есебінен – жинақтаушы зейнетакы. Токетерін айтқанда, құжаттың жақалықтары түрлі әлеуметтік жақалықтарында өзгертілген қолдау көрсетудің көпденгейлі моделіне негізделген.

Секілді зейнетакымен қамтамасыз етуде де пәрменді шаралар қабылдауда қажет. Болжам бойынша, 2050 жылға қарай зейнетке енді ғана шықкан азаматтардың басым болігі жоғалған табыстың тек 30 пайызын ғана ала алады. Бұл жағдайда елдегі жақалықтарында өзінде қамтамасыз қамту мемлекеттік органдарға сеніміздігін туындағады. Жұмыспен қамту саласы түрмес деңгейі мен адам әлеуеттің саласын артыруға бағытталған реформалар қажет. Бұл ретте әкімдер – шешуші ролінде қаралып, ал министрлік – стратегиялық жаһандық процестерге ілесу тиіс. Ол үшін әкімдердің жұмысы қазіргі жағдайдың үшінші тарапташы азарттанды, салапы жұмыс орындарын күргауға бағытталу керек.

Сол секілді зейнетакымен қамтамасыз етуде де пәрменді шаралар қабылдауда қажет. Болжам бойынша, 2050 жылға қарай зейнетке енді ғана шықкан азаматтардың басым болігі жоғалған табыстың тек 30 пайызын ғана ала алады. Бұл жағдайда елдегі жақалықтарында өзінде қамтамасыз қамту мемлекеттік органдарға сеніміздігін туындағады. Жұмыспен қамту саласы түрмес деңгейі мен адам әлеуеттің саласын артыруға бағытталған реформалар қажет. Бұл ретте әкімдер – шешуші ролінде қаралып, ал министрлік – стратегиялық жаһандық процестерге ілесу тиіс. Ол үшін әкімдердің жұмысы қазіргі жағдайдың үшінші тарапташы азарттанды, салапы жұмыс орындарын күргауға бағытталу керек.

Токетерін айтқанда Әлеуметтік кодекстің әзірлеу – еліміз үшін әлеуметтік заңнаманың есік негіздері кирап, жақалары қаланатын бетбұрыстың кезеңге айналу керек. Демек, бұл құжаттеннен жұмыс беренде зерттеу мен тімді шешімдер кабылдауды қажет етеді.

Айша ҚҰРМАНҒАЛИ,
«ЗАң газеті»

ТӘЛІМ

БАЛАНЫҢ БАСТЫ БАФБАНЫ – АТА-АНАСЫ

Бала – елдің балашағы, әрбір отбасының үміті. Әр үде үлпілдеп есken баланың балашағының орындалуы тәрбиесінен байланысты. «Балалапан үяды не көре, үшқанда соны іледі» деген тәмсілдің мәні осында. Соған орай, бала тәрбиесіне ешқашашан салғырт қарашаға, екінші қатарға ысырып қоюға болмайды.

Баланың басты бағбанды – ата-ана. «Баланы жастан» демекші, әркім үл-қызының тәрбиесін ерте кезден қолға алғаны жөн. Өкінішке қарай, бұғынға үрпакты

теледидардың, ғаламтордың тәрбиесел жатқанын мойындауымыз көрек. Қазіргі бұлдіршіндердің көбі смартфонға

жаксы менгерген. Баласының тілі то-лық шықпаганымен, телефонның тілін билеттін мактандыш көретін ата-аналар аз емес. Бұрын бір жастан аскан балалың сөйлеуге талпынбауы ата-ананы аландағатын. Ал қазір екі-үштен аскан балалар ең қажетті сөздердің ерек айтады. Қебінесе өзінде көретін ата-анаймыз. Дүниежүзілік банктін мәліметті бойынша Қазақстан азаматтарының 15 пайызы кедей. Сонымен катар, ресми статистика халықтың 5,1 пайызы табысы ең төменгі күнкөріс деңгейін төмөн өмір сүретінін көрсетеді. Еңбек және халыкты әлеуметтік коргау министрлігі цифрлық отбасы картасын ұсына отырып, өз жағдайын «ауыр» деп санайтын отбасылардың

байланған. Тіпті «апа, ата» дегенді енді ата-бастаған, тілі жаңа шықкан балалардың өзі ғаламторға кірудін төтігін. Немесе үл-қызын ойнатып койып өз телефонына телміріп, көзін смартфоннан алмайтын жас аналар жетерлік. Олар өз баласының мейірімге, колда-

уга, с

БАГДАР

ТӘУЕЛСІЗДІК –
ЕЛ ТҮФҮРЫ

Тәуелсіздік – ата бабамыздың ұзақ жылдар бойы аң-саған арманы. Алайда елең егемендік пен бірлік, тәуелсіздік оңайлықпен келмеді.

Мың жылдық күрестер жөне қайғылы 1986-дагы Желтоқсан оқиғасының өзі ғана таусылmas тарих. Бұл жолда қашшама боздак опат болды, отанының азаттығы үшін өмірін құрбан етті.

1986 жылы 16 желтоқсанда Қазақстан Компартиясы Орталық комитеттің пленумында Д.Конаевтың зейнеткерлік шығуның байланысты Республика Компартиясы Орталық Комитеттің бірнеші хатшысы міндеттін босатылып, оның орына Г.В. Колбин сайланған еді. Бұл шешім қазақтың талай жылдардан бері бұғып жатқан ашу-зыасын өршітті, халықтың наразылығын үшкіншін үрледі. Бейбіт шеруді мақсат еткен наразылықтың аяғы қарулы қақтығыс, қарапайым халықтың қантөгісімен аяқталды. Алайда, қазак жастарының аландарға ерлігі халықта егемендік сыйлады, азаттықты әкелді.

1991 жылы қазак елі тәуелсіздікке қол жеткізіп, 1990 жылы 25 казанда Тәуелсіздік жоніндегі декларация кабылданды. 1991 жылы 16 желтоқсанда Қазақстан өз тәуелсіздігін ресми түрде жариялады. Еліміз бейбіт өмірге, тыныштықта жету үшін қашшама қындықтан откендігін естен шыгармай, болашағымыз, тауелсіздігіміз мәнгі болуы үшін, Отандың сүйіп, құрметтеп, егемендігімізде қадірлеп, адамгершілікпен әділеттілік касиетін үғыну қажет. Біз бүтінгі таңда тәуелсіздіктің бесігінде тербеліп, еркін өмір сүріп жатқан бакытты жаңдармыз.

Тәуелсіздік – бәрінен қымбат. Оның беріктігі мен тұтастығы үнемі мемлекет назарында. Сондықтан оның бесікшілдікпен біздің ел үшін жаңа белестер кезеңі болды. Жаңа Қазақстанның іргесін ынтау, әділлітін когам мен тиімді мемлекет құру бүгінгі биліктің басты ұстанымы, басты бағдары.

Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың жолдаулары осы сураныска тікелей жарап. «Зан үстемдігі орнықпаса және азаматтардың қауіпсіздігіне кепілдік берілмесе, әлеуметтік-экономикалық дамудың бірде-бір міндетті табысты жүзеге асырылмайды. «Халық үнін құлак асатын мемлекет» бұл шын мәнінде, «әділліті мемлекет» құру тұжырымдамасы. Азаматтардың мәселелерін тыңдап, көріп қана қою жеткілікіз. Ең бастысы – дұрыс және әділ шешім шығару қажет» деген ұстаным мен бағдар Қазақстанның қөп жылдық жоспарларынан хабар береді. Былтырығы бұз үрдіс биылғы жолдауда да шет қалмады. Құқықтық саладағы өзгерістер оның ішіндегі 2021 жыл 1 шілдесінде колданысқа енген Әкімшілік рәсімдік-процестік кодекс еліміздің сөт жүйесіне жаңа серпін берді.

Мамандандырылған ауданаралық әкімшілік сottтар ашылды, олардың ен басты міндеті – қарапайым адамдар мен бизнестің құқықтарын мемлекеттік органдардың қыспағынан корғау болып табылады, яғни жария-құқықтық дауларды шешеді.

Осы қысқа мерзімде жүзеге аса бастаған әкімшілік әділ еттегінде институтының маңызы зор, ол өзінің тиімділігі мен қажеттілігін дәлелдейді. Қазақстан қогамда, құқықтық салада халықаралық аланды өзінің әндижаның және лайықты орнын алғы, оң өзгерістер жасауға үмтілуда, сottтары мемлекеттік органдарға қатысты даулы істердің 60 пайызы адамдар мен бизнестің пайдағына шешілген.

Жаңа кодекстегі жаналықтардың бірі жария-құқықтық дау бойынша татуласу рәсімдерінің артқаны. Яғни, тараптар, азаматтар мен бизнес саласы мемлекеттік органдар мен татуласу, медиация немесе дауды партисипативтік рәсім тәртібімен реттеу туралы көлісімдер жасаса және сottтың осындан көлісімдерді бекітуі арқылы татуласу құқықынан заңнамалық бекіту мәселелеріне бет бүрді.

Кез келген істе, әрбір шешім қабылдар сәтте әділдік, заңдылық, адамгершілік қағидатын басшылықта алу кез келген судьяның міндеті. Әділестір бар жерде еркендеу мен есу, ғұлдену бар.

А.АБДУЛЛИНА,
Ақтөбе облысының
мамандандырылған ауданаралық әкімшілік сottтың судьясы

м

мамандандырылған ауданаралық әкімшілік сottтың судьясы

БІЛГЕН ЖӨН

СОТ САРАПТАМА ҚЫЗМЕТІ

Сараптама – бұл шешіліу үшін маңызы бар сұрақтарға жауап іздейтін білімді адамның қандай да бір тақырыпты, құжатты, мән-жайларды зерттеу процесі.

Сараптамалар жүргізілтін жағдайлар көп және біз онымен үнемі бетпе-бет келеміз. Мысалы, денсаулықтың бұзылу себептерін анықтау, мұндай бұзылуардың себептерін анықтау және оларды жою бойынша ұсыныстар алу үшін білімді, арнаңай дайындалған адамға сараптамадан ету маңызды. Қойылған сұрақтар жауап беру үшін дөрір сараптама жүргізеді – құжаттарды зерттейді, зертханалық және аспастық зерттеулерін дөректерін талдайды және өз үкімі шығарады (корытынды береді).

Сот сараптамасы дегеніміз – ғылыми білім-білік негізінде жүргізілтін қылмыстық, азаматтық немесе әкімшілік істердің материалдарын зерттеу. Сот сараптамасы мынадай принциптерге: заңдылық; сот сараптысының іс жүргізу тәуелсіздігіне; сот сараптамасы органдарының тәуелсіздігіне; зерттеулердің жүргізу күралдары мен әдістерінің ғылыми негізділігіне; құзыреттілікке, жан-жақтылыққа, толықтыққа және обьектілікке; кәсіби этиканы сактауга негізделеді. Тергеу практикасында өткізілтін сараптама олардың мәні, обьектісі, зерттеу тәсілі және т.б. бойынша сыйкестендіріледі. Сараптама – криминалистік, медициналық, сottтық-психиатриялық, биологиялық, кәржылық-экономикалық инженерлік-көлік-т.б., инженерлік-техникалық, құрылыштық-техникалық және т.б. болып білінеді.

Сот сараптамасы қылмыстық сот ісін жүргізу деген арнаулы білімдерді пайдаланудың ең білікті нысаны. Ол іс бойынша сотка дейінгі іс жүргізу барысында және оның сот карауында барлық ғылыми таңым күралдарының арсеналын пайдалануға мүмкіндік бере отырып, сот пен алдын ала тергеу органдарының танымдық мүмкіндіктерін едуаір көнегітеді.

Сараптаманың негізгі сипаттарын анықтай отырып, сараптама арнаулы ғылыми білімдерді тартуды қажет етегін қылмыстық істі тергеу немесе сот карауы барысында тұндырайтын проблемалық танымдық ситуацияны жену нысаны болып табылатындығын білу керек. Әдебиеттерде сот сараптамасы тақырыбын анықтаудың түрлі жолдары бар. Әр автор сараптаманың тақырыбын анықтауда жататын мән-жайлар, сарапшылық міндеттер, сараптама обьектілері ретінде анықтайды. В. Арсенев сот сараптамасының тақырыбына мынадай анықтама береді: «сот сараптаманың тақырыбына мынадай анықтама береді: «сот сараптаманың тақырыбы тараптар обьектісінің көзінде (негізгі және көзінде)», іс ушін мәні бар және тиісті білім саласы аясына кіретін сұрақтарды шешу мақсатында сараптаманың осы саласымен зерттеледі және оның құралдарымен (әдістерімен, әдістемелерімен) анықтады».

Осы анықтаманың мәні оның философиялық мағынадағы таным затын дұрыс түсінуге негіздегендегі болады. Егер оған дейін барлық анықтамалар таным процесінің бір жағын ғана қамтysа, В. Арсеневтің анықтамасы сараптама тақырыбын толық үш жақты «формуласын» – танымның субъектісін, міндеттерімен әдістерін көрсетеді. Алайда, көбіне практикада, сарапшылық зерттеу негізінде анықталатын, оны шешу үшін мәні бар накты деректер ретінде (іс мән-жайлар) сараптама тақырыбын ықшамдалған жағдайда жеткізуге болады. Мемлекеттің зерттеудің барлық саласының осын-оркендеудің ҚазҰУ түлектерінде.

Сараптама – бұл шешіліу үшін маңызы бар сұрақтарға жауап іздейтін білімді адамның қандай да бір тақырыпты, құжатты, мән-жайларды зерттеу процесі.

Сараптамалар жүргізілтін жағдайлар көп және біз онымен үнемі бетпе-бет келеміз. Мысалы, денсаулықтың бұзылу себептерін анықтау, мұндай бұзылуардың себептерін анықтау және оларды жою бойынша ұсыныстар алу үшін білімді, арнаңай дайындалған адамға сараптамадан ету маңызды. Қойылған сұрақтар жауап беру үшін дөрір сараптама жүргізу тәуелсіздігіне; зерттеулердің жүргізу күралдары мен әдістерінің ғылыми негізділігіне; құзыреттілікке, жан-жақтылыққа, толықтыққа және обьектілікке; кәсіби этиканы сактауга негізделеді. Тергеу практикасында өткізілтін сараптама олардың мәні, обьектісі, зерттеу тәсілі және т.б. бойынша сыйкестендіріледі. Сараптама – криминалистік, медициналық, сottтық-психиатриялық, биологиялық, кәржылық-экономикалық инженерлік-көлік-т.б., инженерлік-техникалық, құрылыштық-техникалық және т.б. болып білінеді.

Сараптамасы қылмыстық сот ісін жүргізу деген арнаулы білімдерді тартуды қажет етегін қылмыстық істі тергеу немесе сот карауы барысында тұндырайтын проблемалық танымдық ситуацияны жену нысаны болып табылатындығын білу керек. Әдебиеттерде сот сараптамасы тақырыбын анықтауда жататын мән-жайлар, сарапшылық міндеттер, сараптама обьектілері ретінде анықтайды. В. Арсенев сот сараптамасының тақырыбына мынадай анықтама береді: «сот сараптаманың тақырыбы тараптар обьектісінің көзінде (негізгі және көзінде)», іс ушін мәні бар және тиісті білім саласы аясына кіретін сұрақтарды шешу мақсатында сараптаманың осы саласымен зерттеледі және оның құралдарымен (әдістерімен, әдістемелерімен) анықтады».

Сараптаманың негізгі сипаттарын анықтай отырып, сараптама арнаулы ғылыми білімдерді тартуды қажет етегін қылмыстық істі тергеу немесе сот карауы барысында тұндырайтын проблемалық танымдық ситуацияны жену нысаны болып табылатындығын білу керек. Әдебиеттерде сот сараптамасы тақырыбын анықтауда жататын мән-жайлар, сарапшылық міндеттер, сараптама обьектілері ретінде анықтайды. В. Арсенев сот сараптамасының тақырыбына мынадай анықтама береді: «сот сараптаманың тақырыбы тараптар обьектісінің көзінде (негізгі және көзінде)», іс ушін мәні бар және тиісті білім саласы аясына кіретін сұрақтарды шешу мақсатында сараптаманың осы саласымен зерттеледі және оның құралдарымен (әдістерімен, әдістемелерімен) анықтады».

Сараптаманың негізгі сипаттарын анықтай отырып, сараптама арнаулы ғылыми білімдерді тартуды қажет етегін қылмыстық істі тергеу немесе сот карауы барысында тұндырайтын проблемалық танымдық ситуацияны жену нысаны болып табылатындығын білу керек. Әдебиеттерде сот сараптамасы тақырыбын анықтауда жататын мән-жайлар, сарапшылық міндеттер, сараптама обьектілері ретінде анықтайды. В. Арсенев сот сараптамасының тақырыбына мынадай анықтама береді: «сот сараптаманың тақырыбы тараптар обьектісінің көзінде (негізгі және көзінде)», іс ушін мәні бар және тиісті білім саласы аясына кіретін сұрақтарды шешу мақсатында сараптаманың осы саласымен зерттеледі және оның құралдарымен (әдістерімен, әдістемелерімен) анықтады».

ТАРАЗЫ

ЕЛ БОЛАШАҒЫ
ТІЛГЕ БАЙЛАНЫСТЫ

Г.БАЙДРАХМАНОВА,
Ақтөбе облыстық
мамандандырылған
ауданаралық экономикалық
сотының кеңес мемлекетшісі

зымыз – тіл заңындағы талаптарды жүйелі түрде жүзеге асыру.

Азаматтардың құқықтары мен заңнамалық негізі бар. Кез келген

тілді меншеру мәселесіндегі басты шарт – адамның өзінің ішкі ой-ниеті мен қажеттілігі. Жетпей тұрғаны – адамдардың ықыласының аздығы. Осы ықыласы оғыт, қазак тілін қогамдағы бірінші қажеттілікке айналдыру керек. Енді оз тілімізден ө

(Соны. Басы 1-бетте)

Үлгергенімше жауап та беріп жа-
тырмын. Токетерін айтқанда, біз казір
халықта барынша ашыкпсыз.

Жалпы біз, Парламентке халықтың саясатқа қоңілі сүйп, сенімі жоғалған кезде келдік кой. Бізге оңай болған жок. Ойткені, өзіміз де кеше халықтың бел ортасынан шықтық. Алайда, Парламенттің табалдырығын аттаганнан бастап, биліктің өкілі ретінде бізге де катты сынып, еткірлөр айттылатын болды. Өзім де күни кеше сол калың қауымның арасында болғандыктан, мен оның бөрін қабылдаймын. Айтылып жатқан наразылықтар орынды. Біз оларды тыңдау үшін келдік. Бірақ біздін халықмыздың басынан бұдан да күнін кезеңдер откен. Тарихты қарайтын болсақ, онны мысалы жеткілікті. Сондыктан құдайдаң берген осы мүмкіндігін пайдалана отырып, халыққа қызмет етес алсақ, одан озге арман да, максат та жок.

— Дегенмен, кейбір әрітестеріңіз әлі де жабық секілді. Мемлекет бас-
ышыны талап еткен «естітін үкімет»
қағаз жүзінде қалғандай...

— Мұны жокқа шығара алмаймын. Үкіметтік органдар, әкімшіліктердегі лауазым іелері қарпайым халық тұрмак, депутаттық мандат иеленіп отырган бізді де жүре тыңдайды. Мұны мен өз тәжірибелін білемін. Біз депутат бо-

ның - ұстамы жақсы» дейді. Әкімдік-
тегілердің осылай өз міндеттіне адал
болмауында мектептегі тәрбиенің
әсері бар деп ойламаісіз ба?

— Бұл ойыңызбен келісуге болады. Бізге жалпы білімнің мазмұнына катасты терен ойланып, тын шешімдер кабылдау жақет. Себебі, осы елге жа-
нашашырымызды, осы елдін иесі де, киесі де өзіміз екендігін, жердін де, тәуелсіздігіміздің де тек казак үшін басты құндылық екенін біз толық ұғындырмай жатқан сияқтымыз. Қөпке то-
пырақ шашкын келмейді. Дегенмен, білім мазмұнын бір қарастырым жақет. Казақстан тарихынан сабак берген кезде қазіргі Қазақстанның тарихы жаңадан жазылып жатқан еди. Мысалы ескери бекіністер қалай салынды? Петр бірін-
шінің кезінде олар да Ұлыбритания секілді басқыншылық жасағысы кел-
гені жайлы деректер ашылып, жогары сыныптардың оқулығына енгізілді.
Бұл деректердің маңызын ашып, оқыту мұғалімдердің ізденісіне байланысты. Сол секілді Жонғар шапқыншылығы кезінде түрлі жағдайлар болған. Мен өзім де оқыту таңғалдым. Мысалы «жонғарлар капитан келе жатыр» деген кезде Күттөбенің басына жиналған уш жүзіндік бай-багландары артүрлі ұсыныс айтқан екен. Оларды құтіп алайық, келісімге келейік, ұлына қызымызды беріп, ұлымызға қызын еперіп құда бо-

Жұлдыз СУЛЕЙМЕН, Парламент Мәжілісінің депутаты:

«БІЛІМ САЛАСЫ СЫНАҚ АЛАҢЫНА АЙНАЛМАУЫ КЕРЕК»

лып, 2021 жылы қантар айында келдік. Енді қызметкө кірісіп жатқан алғашқы уақытта фейсбук арқылы Түркістан облысы, Бейдібек ауданы, Ағыбет ауылындағы Есіркем батыр атындағы мектепке құрделі жондеу жақет деген хат алды. Біз бұл мәселе тікелей арасында алмаймыз. Жергілікті жердегі мектептер атқарушы билікке катасты. Соган қарастаң мен осы хаттың ізімен Аманат партиясы арқылы осы өнірге бардым. Сол кезде сізге етірік, маган шын, маган Түркістан облысының әкімдігінен ешкім ерген жок. Негізінде бізден бірге барып, халықтың талап-тілегін тыңдаса болар еді. Бізге тек білім саласынан жауапты маманың қосты. Оның басшылықка катасты жок жоне құрылышка да жауап бермейді. Мен осы сапарда тағтамыш мектепті ғана емес, Сарығаш пен барлық шекаралас жатқан елді мекендердегі білім беру үйімдарын араламақшы болды. Өзге тілде білім беретін мектептердегі қазак тілді оқытуын барысын да білгім келді. Сөйтіп, кай мектепке жондеу жақет, қайсысы апatty жағдайда екенін анықтап, олардың тізімін жаса-
дық. Құдай білдірдік жаңынан көзінде қарастырылады.

— Оқулықтар мазмұны жайлы жақсы айттыңыз. Бірақ осы оқулықтың жасаудың қарастырылған авторлар дұрыс іріктелмей ме, алде басқа себептер бар ма, әйттеір олардың сапасы тоңгерігінде үнемі шу болып жетады. Осы мәселең қалай реттепе керек деп ойлайсыз?

— Бұл тұрғыда концептуалды екі мәселе бар. Бірінші мәселе, бағдарламалардың мазмұнның 2015 жылы кабылданған стандарттаң келіп тірелінді. Естерізге сала кетейін, 2015 жылы бекітілген стандарттан кейін қазак тілінен грамматикалық норма алынып тасталады. Оны кезінде жұртшылық көп сыйнады. Екінші мәселе, оқулықтар жаза-
тын авторларға катасты. Олар бізге бұл жұмыстың ауқынтын аз болінетін, яғни екі ағаға берілгендін, оқулықтың негізі міндеттерін атқара жүріп жазағынан айтады. Мұндайда, әрине, сапаның аксауы заңдылық. Сондыктан талап бойынша оқулық жазағын мәннен демалыс берілүй келді.

— Оқулықтар мазмұны жайлы жақсы айттыңыз. Бірақ осы оқулықтың жасаудың қарастырылған авторлар дұрыс іріктелмей ме, алде басқа себептер бар ма, әйттеір олардың сапасы тоңгерігінде үнемі шу болып жетады. Осы мәселең қалай реттепе керек деп ойлайсыз...

— Иә, дұрыс айтасыз. Кезінде тілдік нормаларды талдағынбыз. Мысалы, Мұхтар Әуезовтың «Абай жолы» эпопеясында қазақтың тілдік нормаларының багынбайтын сойлемдер көп. Сол секілді он ғасыр сөйлеген жыраулық тіліміз бар. Бұл түркі және Алтай тілдерінің кәдімгі бүтінгі уақытқа жеткен журнағы. Біз мектепте осы дүниелердегі тілдік нормаларды талда, сол арқыла қазақтың тілінің құнарлықтардың ділдің санамызға сінірдік. Мысалы, мұғалім «Абай жолынан» бір сойлемді жазып, соны бүкіл сыйнап болып талдағынбыз. Соның арқасында «Абай жолын» оқыдық па, оның мазмұнын біліміз бе, бәрі белгілі болатын. Біздің ұстаздардың әдістемесі осындай болды. Ал, қазір тілдік норма, грамматикалық талдаулар алынып тасталды. Айталық қазак әдебиетінде «Менің Арапым» деген Қадыр Мырзалиевтің олеңінен бес жұз сөзден тұратын эссе жазып, онда экологиялық мәселе қамтылу жақет деген тасымыра беріледі. Алтыншы сыйнап оқушысы экологиялық мәселеңін қазақ тілі пәнінен де алеуметтік жөлдер, сайттар арқылы иерпіл алады. Бірақ біз он ғасыр жырлаган қазақ тілінің құнарлықтардың ділдің санамызға сінірдік. Мысалы, мұғалім «Абай жолынан» бір сойлемді жазып, соны бүкіл сыйнап болып талдағынбыз. Соның арқасында «Абай жолын» оқыдық па, оның мазмұнын біліміз бе, бәрі белгілі болатын. Біздің ұстаздардың әдістемесі осындай болды. Ал, қазір тілдік норма, грамматикалық талдаулар алынып тасталды. Айталық қазак әдебиетінде «Менің Арапым» деген Қадыр Мырзалиевтің олеңінен бес жұз сөзден тұратын эссе жазып, онда экологиялық мәселе қамтылу жақет деген тасымыра беріледі. Алтыншы сыйнап оқушысы экологиялық мәселеңін қазақ тілі пәнінен де алеуметтік жөлдер, сайттар арқылы иерпіл алады. Бірақ біз он ғасыр жырлаган қазақ тілінің құнарлықтардың ділдің санамызға сінірдік. Мысалы, мұғалім «Абай жолынан» бір сойлемді жазып, соны бүкіл сыйнап болып талдағынбыз. Соның арқасында «Абай жолын» оқыдық па, оның мазмұнын біліміз бе, бәрі белгілі болатын. Біздің ұстаздардың әдістемесі осындай болды. Ал, қазір тілдік норма, грамматикалық талдаулар алынып тасталды. Айталық қазак әдебиетінде «Менің Арапым» деген Қадыр Мырзалиевтің олеңінен бес жұз сөзден тұратын эссе жазып, онда экологиялық мәселе қамтылу жақет деген тасымыра беріледі. Алтыншы сыйнап оқушысы экологиялық мәселеңін қазақ тілі пәнінен де алеуметтік жөлдер, сайттар арқылы иерпіл алады. Бірақ біз он ғасыр жырлаган қазақ тілінің құнарлықтардың ділдің санамызға сінірдік. Мысалы, мұғалім «Абай жолынан» бір сойлемді жазып, соны бүкіл сыйнап болып талдағынбыз. Соның арқасында «Абай жолын» оқыдық па, оның мазмұнын біліміз бе, бәрі белгілі болатын. Біздің ұстаздардың әдістемесі осындай болды. Ал, қазір тілдік норма, грамматикалық талдаулар алынып тасталды. Айталық қазак әдебиетінде «Менің Арапым» деген Қадыр Мырзалиевтің олеңінен бес жұз сөзден тұратын эссе жазып, онда экологиялық мәселе қамтылу жақет деген тасымыра беріледі. Алтыншы сыйнап оқушысы экологиялық мәселеңін қазақ тілі пәнінен де алеуметтік жөлдер, сайттар арқылы иерпіл алады. Бірақ біз он ғасыр жырлаган қазақ тілінің құнарлықтардың ділдің санамызға сінірдік. Мысалы, мұғалім «Абай жолынан» бір сойлемді жазып, соны бүкіл сыйнап болып талдағынбыз. Соның арқасында «Абай жолын» оқыдық па, оның мазмұнын біліміз бе, бәрі белгілі болатын. Біздің ұстаздардың әдістемесі осындай болды. Ал, қазір тілдік норма, грамматикалық талдаулар алынып тасталды. Айталық қазак әдебиетінде «Менің Арапым» деген Қадыр Мырзалиевтің олеңінен бес жұз сөзден тұратын эссе жазып, онда экологиялық мәселе қамтылу жақет деген тасымыра беріледі. Алтыншы сыйнап оқушысы экологиялық мәселеңін қазақ тілі пәнінен де алеуметтік жөлдер, сайттар арқылы иерпіл алады. Бірақ біз он ғасыр жырлаган қазақ тілінің құнарлықтардың ділдің санамызға сінірдік. Мысалы, мұғалім «Абай жолынан» бір сойлемді жазып, соны бүкіл сыйнап болып талдағынбыз. Соның арқасында «Абай жолын» оқыдық па, оның мазмұнын біліміз бе, бәрі белгілі болатын. Біздің ұстаздардың әдістемесі осындай болды. Ал, қазір тілдік норма, грамматикалық талдаулар алынып тасталды. Айталық қазак әдебиетінде «Менің Арапым» деген Қадыр Мырзалиевтің олеңінен бес жұз сөзден тұратын эссе жазып, онда экологиялық мәселе қамтылу жақет деген тасымыра беріледі. Алтыншы сыйнап оқушысы экологиялық мәселеңін қазақ тілі пәнінен де алеуметтік жөлдер, сайттар арқылы иерпіл алады. Бірақ біз он ғасыр жырлаган қазақ тілінің құнарлықтардың ділдің санамызға сінірдік. Мысалы, мұғалім «Абай жолынан» бір сойлемді жазып, соны бүкіл сыйнап болып талдағынбыз. Соның арқасында «Абай жолын» оқыдық па, оның мазмұнын біліміз бе, бәрі белгілі болатын. Біздің ұстаздардың әдістемесі осындай болды. Ал, қазір тілдік норма, грамматикалық талдаулар алынып тасталды. Айталық қазак әдебиетінде «Менің Арапым» деген Қадыр Мырзалиевтің олеңінен бес жұз сөзден тұратын эссе жазып, онда экологиялық мәселе қамтылу жақет деген тасымыра беріледі. Алтыншы сыйнап оқушысы экологиялық мәселеңін қазақ тілі пәнінен де алеуметтік жөлдер, сайттар арқылы иерпіл алады. Бірақ біз он ғасыр жырлаган қазақ тілінің құнарлықтардың ділдің санамызға сінірдік. Мысалы, мұғалім «Абай жолынан» бір сойлемді жазып, соны бүкіл сыйнап болып талдағынбыз. Соның арқасында «Абай жолын» оқыдық па, оның мазмұнын біліміз бе, бәрі белгілі болатын. Біздің ұстаздардың әдістемесі осындай болды. Ал, қазір тілдік норма, грамматикалық талдаулар алынып тасталды. Айталық қазак әдебиетінде «Менің Арапым» деген Қадыр Мырзалиевтің олеңінен бес жұз сөзден тұратын эссе жазып, онда экологиялық мәселе қамтылу жақет деген тасымыра беріледі. Алтыншы сыйнап оқушысы экологиялық мәселеңін қазақ тілі пәнінен де алеуметтік жөлдер, сайттар арқылы иерпіл алады. Бірақ біз он ғасыр жырлаган қазақ тілінің құнарлықтардың ділдің санамызға сінірдік. Мысалы, мұғалім «Абай жолынан» бір сойлемді жазып, соны бүкіл сыйнап болып талдағынбыз. Соның арқасында «Абай жолын» оқыдық па, оның мазмұнын біліміз бе, бәрі белгілі болатын. Біздің ұстаздардың әдістемесі осындай болды. Ал, қазір тілдік норма, грамматикалық талдаулар алынып тасталды. Айталық қазак әдебиетінде «Менің Арапым» деген Қадыр Мырзалиевтің олеңінен бес жұз сөзден тұратын эссе жазып, онда экологиялық мәселе қамтылу жақет деген тасымыра беріледі. Алтыншы сыйнап оқушысы экологиялық мәселеңін қазақ тілі пәнінен де алеуметтік жөлдер, сайттар арқылы иерпіл алады. Бірақ біз он ғасыр жырлаган қазақ тілінің құнарлықтардың ділдің санамызға сінірдік. Мысалы, мұғалім «Абай жолынан» бір сойлемді жазып, соны бүкіл сыйнап болып талдағынбыз. Соның арқасында «Абай жолын» оқыдық па, оның мазмұнын біліміз бе, бәрі белгілі болатын. Біздің ұстаздардың әдістемесі осындай болды. Ал, қазір тілдік норма, грамматикалық талдаул

ХАБАРЛАМА!

Арал ауданы аумағындағы ауыл шаурашылығы жерлерінен шаруа немесе фермер кожалығын, ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) құқығын беру жөніндегі конкурсты өткізу жөніндегі қосымша хабарламаны тиісті облыс шегіндегі аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың жергілікті аткаруышы органдарында және орталық үекілдепті органдарының интернет-ресурсында жарияланған.

Конкурсқа қатысуға өтінімдерді қабылдау Арап ауданы, Арап қаласы, М.Махатаев №2 б мекенжайында орналасқан «Арап аудандық жер қатынастары белімі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінде 2023 жылдың 9 қаңтар сағат 9:00-ден бастап 2023 жылдың 27 қаңтар сағат 19:00-ге дейін қабылданады.

Конкурс өткізілетін орны Арап ауданы, Арап қаласы, Астана көшесі №33 мекенжайдағы Арап ауданы екімдігі гимаратында 30 қаңтар күні сағат 11:00-дан бастап 14:00-ке дейін.

11:00-ден бастап өткізілетіндігін хабарлаймыз.

1) Шаруа немесе фермер қожалығын, ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) құқығын беру жөніндегі конкурспектің көмекшіліктерінде;

Қазақстан Республикасының мемлекеттік емес заңды тұлғалары үшін – заңды тұлғаның атауы, оның тұрган жері, заңды тұлға ретінде мемлекеттік тіркелуі (қайта тіркелуі) туралы мәліметтер, жарғылық капиталдағы (жарғылық капиталдың жалпы мөлшерінен) үлестерінің мөлшері көрсетіле отырып, өтінім берушінің – заңды тұлғаның басшылары мен катысушылары немесе акционерлері туралы мәліметтер, өтінім берушінің үлестес тұлғалары туралы мәліметтер;

2) жеке тұлғалар үшін – өтінім берушінің тегі, аты және экесінің аты (егер ол жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілген болса), түрғылықты жері, азаматтығы, жеке сәйкестендіру номірі, өтінім берушінің жеке басын куәландыратын құжат туралы мәліметтер;

3) өтінім беруші үміттеп отырган жер участекінің орналаскан жері;

- 3) өтінім беруші үміттеп отырған жер участкесінің орналасқан жері;
- 4) конкурстық ұсыныс;
- 5) оған ішінде шаруашылардың көзінде орналасқан жер.

5) өтінім беруші шаруа немесе фермер қожалығын, ауыл шаруашылығы

өндірісін жүргізу үшін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) құқығын беру жөніндегі конкурстың жеңімпазы деп танылған жағдайда, шаруа немесе фермер көжалығын не ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер участекін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) шартына кол қою қажеттігі туралы хабарламаны алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде көрсетілген шартты жасасу жөніндегі міндеттеме қамтылуға тиіс.

Шаруа немесе фермер кожалығын, ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін уақытша өтеулі жер пайдалану (жалға алу) құқығын беру жөніндегі конкурска катысуга өтінімді жеке тұлғаның немесе Қазақстан Республикасының мемлекеттік емес заңды тұлғасының үәкілдегі өкілдері Қазақстан Республикасының заннамасына сәйкес берілген және рәсімделген сенімхаттық негізіндегі ұсыны алады.

Байланыс телефоны: 8(72433) 2-15-43, 2-47-47

«Арал аудандық жаңылар»

«Арал аудандық жер қатынастары болмы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Мемлекеттік меншіктегі жер участелерін шаруа немесе фермер қожалығын, ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу үшін конкурсқа шығарылатын жер участелерінің тізімі

ҚОЖИЕК

КЕСІПОРЫНДАР БІЛІКТІ МАМАНДАРҒА ЖҰМЫС ОРЫНДАРЫН ҰСЫНАДЫ

Біз қазір маңызды өзгерістер кезеңінде, жаңа Қазақстан-ның құрылышы кезеңінде өмір сүріп жатырмыз. Бұл әрбір қазақстандыққа ерекше жауапкершілік жүктейді. Жұмыс беруші ретінде, «ЛинкМастер Қазақстан» компаниясының директоры ретінде мен Мемлекет басшысының «Техникалық және кесібі білім беретін оқу орындары еңбек нарығының нақты сұранысына бейімделуі және еліміздің жаңа экономикалық бағдарының міндеттеріне сай болуы керек» деген үндеуін толық қолдаймын.

Сондыктан кадр саясатына және білікті мамандарға жұмыс орындарын ұсынуға мүдделімін. Осыған байланысты Алматы мемлекеттік политехникалық колледжі тұлектерінің кесібі дайындығын, «Автоматандырылған байланыс жүйесін пайдалану», «Радиотехника, электроника және телекоммуникация», «Есептеу техникасы және ақпараттық жөнілір» мамандықтарын ерекше атап откім келеді. Бірнеше жыл бойы біз студенттерге өндірістік практика кезінде жаңа технологиялармен, жұмыс орнымен, техникалық құжаттамасмен танысуга мүмкіндік берсе отырып, осы оқу орнымен ынтымактаса жұмыс жүргізіп, тәлімдерді бекітеміз және куаісіз еңбек жағдайларын жасаймыз. Тәжірибе барысында өзін көрсеткен студенттерге біз одан әрі жұмысқа орналасуға кепілдік береміз.

Политехникалық колледждің индустріалды көнсөнің мүшесі бола отырып, мен басшылықтың және бүкіл педагогикалық жұмының еңбеккорлық пен патриотизм сияқты қасиеттерге ие құзыретті мамандарды даярлауға накты мүдделілігін көріп отырымын. Біз бәріміз болашақтың цифрилік және инновациялық екенін түсініміз. Дәл осы бәсекеге кабілетті жастар – еліміздің болашағы, ертеңі, Қазакстанның гүлденген болашағына құйған инвестициямыз!

Андрей ПОЦЕЛУЕВ,
«Линк мастер» компаниясының директоры

САНДЫҚ ФОРМАТ

ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯ – ҚОЛЖЕТІМДІЛІК КЕПІЛІ

Жаңа технологияның халықта ұсынар артықшылығы аз емес. Осы озық үдерістің нәтижесінде отанық сотта көптеген жаңа шылдықтар орын алды. Электронды сот ісін дамытудағы негізгі мақсат түрғындардың сот төрелігіне қолжетімділігін барынша жөнілдетеуге бағытталған. Бұл бағытта қолға алынған іс-шараалардың қаншалықты тиімді болғанын байқамау мүмкін емес. Жаңа технология шын мәнінде халықта жедел, ашық, сапалы қызмет көрсететін құрылымның іргетасын қалады.

Әсіресе, «Сот кабинеті» сервисі сот саласынаған емес, барша мемлекеттік қызметтің жұмысына серпін берген жоба екенін айта кеткен жөн. Мәселен, бұрын сотқа арыздану үшін азаматтар гимаратқа арнағы келетін, кезекке тұрып, құжаттарын откізетін. Ол үшін

оңай ішінде шаруаларын шетке ысырып қоюға, жұмысынан сұраныға мәжбур болатын. Анықтамасы жетіспесе, құжатын дүрыс рәсімдемесе, сотқа кайта келуге мәжбур болатын. Ал қазір осының бәрін үйден шықпай, кенседен үзамай атқаруға болады. Тек қолында

ЖАРНАМА

ӨРТҮРЛІ

3. «Сентрас Коммесс Life» Өмірді сактандыру компаниясы Акционерлік қогамы Компанияның орталық көнсөсі Алматы қ., Наурызбай батыр к-сі, 19 мекенжайында орналасқан гимараттың күрделі жондеуден откізуге байланысты Қазақстан Республикасы, 050008, Алматы қ., Әуезов 60 үй, 8-кабат мекенжайындағы «Almaty Residence» бизнес орталығында үақытша қошу туралы хабарлайды.

Мекенжайды өзгерту 2022 жылдың 1 желтоқсанында орындалады, уақытша болып табылады, Компанияның орналасқан жерін реесін өзгертуге және Компания Жарғысына және Компанияның басқа да құжаттарына өзгерістер енгізуге әкен сокпайды.

Байланыс деректері, телефон нөмірлері және электрондық пошта мекенжайлары өзгеріссіз қалады.

5. Қазақстан Республикасы Төтенше Жағдайлар Министрлігі «Кәсілденкорғау» мемлекеттік мекемесі Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 58-бапының 2-тармағын сәкейсі:

1. «Құлан көп орындаған комір ондірүге және барлауға лицензия алу үшін жер үшінде жаңа барлауға лицензия алып қоюға байланысты Жусандала мемлекеттік қорық аймагы аумағының шекараларын

2022 жылғы 12 желтоқсан айында жария талқылаулар арқылы қоғамдық тындаулар басталады.

Жобалық құжаттамасмен Бірыңгай экологиялық порталында, сондай-ақ Жамбыл облысының табиги ресурстар және табигат пайдалануды реттеу баскармасының сайтында танысуга болады. Бірыңгай экологиялық порталында жобалар орналастырылған күнінен бастап 20 жұмыс күні шінде ескертупер мен ұсындыстарды ұсыну үшін колжетімді болады.

Қосымша апартары +7 777 231 1368 телефон арқылы алуға болады. Белгілінген қызыметтің бастамашысы;

2. «Qazgold mining» ЖШС, Алматы қ., Байзаков 60, 50 үй, 50 пәтер, тел. +77016404099, email: tokkyliev8@mail.ru

Коғамдық жоба дайындауды – «ТЕРРА-ПРИРОДА» ЖШС, Алматы қ., Самал-1, 1 үй, 16 оф., тел. +77772311368, email: ogarp@mail.ru.

11. «ЭКСПОИНЖИНИРИНГ» ЖШС, БСН 100340017025, шыккан қатысушының үлесіне төлеу арқылы жарғылық капиталының азайғаны туралы хабарлайды. Талап-шагымдар хабарландыру жарияланған күннен бастап екі ай ішінде мына мекенжай бойынша қабылданады: Алматы қаласы, Сығанак көшесі, 44 үй. Тел.: 87017810965, prokulinda@gmail.com.

14. Манғыстау облысы мамандандырылған ауданаралық экономикалық сотының 2022 жылғы 16 қарашадағы үйгарымымен «Caspian Operating» ЖШС-не (БИН 101140006283) қатысты оңалту рәсімдерін қолдану туралы азаматтық іс козгалды.

15. «Бірінші Несиелік Компания микрокаражы үйыми» ЖШС, БСН 170640015687, көрсетілтін қызымет беруші – Қазақстан Республикасы Каржы нарығын реттеу және дамыту агенттігіне микрокаражылық қызметті жүзеге асыруға 27.04.2021 ж. берген № 02.21.0077.М лицензияның колданысын тоқтатуға берген еркітітін туралы хабарлайды. Шагымдар хабарландыру жарияланған күннен бастап 2 (екі) ай мерзім ішінде мына мекенжайда қабылданады: КР, Алматы қаласы, Саябак (Парковая) көшесі, 44 үй. Тел.: 88000705535.

16. «Бірінші Несиелік Компания микрокаражы үйими» ЖШС, Павлодар қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23. Телефон: 87027159520; 87182221266 (хұмыс).

«Назар-1 фирмасы» ЖШС («РУТА» ЖА), директоры Кривилова Татьяна Ивановна. Шымкент қ., Г.Ильев көшесі, 47 (Шаймерденов к. бүршісі) РВК банкітін жаңында, Тел.: 8 (7252) 53-40-48. WhatsApp +7-705-705-31-31. E-mail: nazar.reklama@gmail.com

ЖК «TTrade and service», Алматы қ., ш/а Жетісу-3, 55/133.

ЖК «Аюбаева», Караганды қ., Жамбыл қөшесі, 11. Тел.: 8 (712) 42-00-71.

Арлан-консалтинг ЖШС, Семей қ., К.Мұхаметханов көшесі, 23 «А», 104-бөліме.

«Грация» ЖШС, Атырау қаласы, Махамбетов көшесі, 107-а, 2-бөліме, тел.: 32-14-29, 30-65-24, 8701 920 4538.

«ЮрСлужба» ЖШС, Қекшетау қ., Е. Әүэлбеков көшесі, 129. Тел.: 8 (712) 25-77-17, 8(747)809074.

«Версия-Пресс» ЖШС, Павлодар қ., Естай көшесі 40. Тел.: 8 (7182) 32-47-67, 32-49-04.

«Sokrat-PV» Юридическое агентство» ЖШС, Павлодар қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұргисынұлы ЖК, Пептропавл қаласы, Крупская көшесі, 61, көнсе 23.

«Калиаскаров Нұрлан Нұ

